

Virágvasárnap

Iz 50,4-7

A szenvedő szolga

Isten, az Úr megadta a nyelvet, a tanítványok nyelvét. Hogy megfelelhessenek a fáradtának, maga adja ajkamra a szót. Reggelenként ő teszi figyelmessé fülemet, hogy rá hallgassak, mint a tanítványok. Isten, az Úr nyitotta meg a fülemet. S én nem álltam ellen, és nem hátráltam meg. Hátamat odaadtam azoknak, akik vertek, arcomat meg, akik tépáztak. Nem rejtettem el arcomat azok előtt, akik gyaláztak és leköpdöstek. Isten, az Úr megsegít, ezért nem vallok szégyent. Arcomat megkeményítem, mint a kőszikla, s tudom, hogy nem kell szégyenkeznem.

Deutero-Izajás próféta könyvének legérdekesebb szövegei az Úr szenvedő szolgájáról szólnak. (42,1-7; 49,1-7; 50,4-9; 52,13-53;12). Régebben sokan úgy vélték, hogy az énekek elkülönülnek Deutero-Izajás könyvének többi szövegétől. De manapság egyre többen beszélnek annak szoros kapcsolatáról. Az énekekben leírt szolga szeretett és kiválasztott, Jahve megváltottja, de hogy Izraellel, Jákob néven nevezettel, akár Deutero-Izajás egyik tanítványával azonos, arról ma is vitáznak. De az a nép, akihez a szolgát küldték, vak és süket, idegen királyok szolgálja, a saját vétkeinek terhét hordozza. Néhányak Kürosszal azonosították, aki az új exodust elindította, de csendes működése ellentmond ennek. Ráadásul szenvedése egyesíti őt a népével, de áldozata el is különíti Izraeltől. Bár az Iz 49,6-ban a szolgát Izraelnek hívják, mégis küldetése túlmutat a választott népen. A jelen szakasz arról számol be, hogy a szenvedésből a szolga fegyelmet tanul, és ez meg is erősíti.

Mindezek alapján lehetőség van ezen énekekben leírt szolga nemcsak kollektív, hanem individuális értelmezésére is. Olyan szolgáról van szó, aki szentségével felülmúl mindenkit, és ennek a szövegnek már a kereszténység előtt is messiási értelmet tulajdonítottak. Jézus azonban azonosította magát a szolgával. Ennek ellenére Pál apostol tovább hangoztatja a kollektív értelmezést is, akkor amikor önmagát is szolgának tekinti (ApCsel 13,47; Gal 1,15; Róm 15,21). Mindez jelzi, hogy a kora kereszténységben is vita folyt a szolga helyes értelmezéséről.

A keresztény, amikor Jézus tanítását követi vagy megkeresztelkedik, akkor Krisztusba keresztelkedik, vagyis egy olyan sorsot vesz magára, amelyet a szenvedő szolga alakjában Deutero-Izajás leírt, Jézus

pedig az őt követők elé élt. A szenvedésfelfogás gyökeres ártéltelmezéséről van szó, amikor másokért ajánlja fel a szenvedését, akkor egyrészt hallatlan szeretetről tesz tanúságot, másrészt a szenvedés negatív értelmezését és sorcsapás jellegét megváltoztatja, és üdvösség szerző, érdemszerző eszközzé teszi.

A szenvedés kérdésével sokat foglalkoztak az ószövetségi bölcseségi könyvek, elsősorban Jób könyve, de nem igazán sikerült látványos eredményhez jutni, mert csak az Isten igazságossága vagy igazságtalansága szempontjából vizsgálták. Foglalkoztak a kérdéssel a filozófusok is, ám csak abban az összefüggésben, hogy lehet-e a szenvedésnek okozója maga az Isten, aki csak jót teremtett. Arra a következtetésre jutottak, hogy a szenvedés valamiképpen a bűnnel áll kapcsolatban, és az Isten nem lehet az okozója, legfeljebb csak megengedi azt mint próbatételt.

Az egzisztencialista filozófusok és a pszichológusok felhívták a figyelmet arra, hogy a szenvedés, ha nem tesz tönkre, megerősít. Sőt az is tapasztalati tény, hogy az érthetetlen szenvedést is könnyebb vallásos meggyőződéssel elviselni, mint hitetlenül elszenvetni. Aki pedig a szenvedését másokért is fel tudja ajánlani, az kétségtelenül az élet-szentség útjára lépett, akár szenté avatják őt, akár nem. Szent Pál maga is hangsúlyozta, hogy „testemben egészítem ki, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik az egyház javára” (Kol 1,24–28). Aki képes szenvedését felajánlani, és így szemlélni, az nemcsak önmaga számára teszi pozitívá a szenvedést, hanem a megváltás művét folytatja.